

Lausunto

06.09.2021

Asia: VN/12128/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Luonnonsuojelulain lukukohtaiset kommentit

1 luku Yleiset säännökset

1 § Lain tavoite

Tämän lain tavoitteena on:

Lisäys uudeksi kohdaksi:

2) turvata lasten, nuorten ja tulevien sukupolvien elinmahdollisuudet;

2 luku Luonnonsuojelun viranomaiset ja muut toimijat

12 § Kunta

Lisäys:

Kunta edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua ja sen kestäväää käyttöä sekä maisemansuojelua alueellaan. Lisäksi kuntien, kuntayhtymien ja hyvinvointialueiden on edistettävä toiminnassaan tämän lain mukaisten tavoitteiden ja suunnitelmien toteutumista.

Lisätään uudeksi kohdaksi:

Kuntien tulee maankäyttöön liittyvien suunnitelmien valmistelussa ottaa huomioon suunnitelmien vaikutukset lasten ja nuorten terveelliseen, luonnonmonimuotoiseen elinympäristöön ja tulevien sukupolvien elinmahdollisuuksiin.

9 § Ympäristötietoisuus

Lisäys:

Tämän lain mukaiset viranomaiset edistävät toiminnassaan ympäristökasvatusta sekä kansalaisten, yksityisten ja julkisten toimijoiden ympäristötietoisuutta luonnon monimuotoisuuden ja lasten ja nuorten terveellisen, luonnonmonimuotoisen elinympäristön turvaamiseksi. Kunnat edistävät ympäristökasvatusta ja ympäristötietoisuutta tämän lain 12 §:ssä määritellyn tehtävänsä puitteissa.

Lisäkappaleet:

Edistettäessä ympäristökasvatusta sekä kansalaisten, yksityisten ja julkisten toimijoiden ympäristötietoisuutta luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi, tulee ottaa huomioon lasten ja nuorten oikeudet terveelliseen, luonnonmonimuotoiseen elinympäristöön ja tulevien sukupolvien elinmahdollisuuksiin.

Perusopetuksen opetussuunnitelmiin tulee sisällyttää riittävät tiedot ilmastonmuutoksesta ja luonnon monimuotoisuudesta.

3 luku Luonnonsuojelusuunnittelu

14 § Kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia ja toimintaohjelma

Lisäys 1. kappaleeseen:

Ympäristöministeriö laatii biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen (SopS 78/1994) 6 artiklassa tarkoitetun kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian (biodiversiteettistrategia) ja strategian toimeenpanevan toimintaohjelman yhteistyössä muiden ministeriöiden ja keskeisten tahojen kanssa. Biodiversiteettistrategialla asetetaan valtakunnalliset toiminnalliset, määrälliset ja ajalliset tavoitteet luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämiseksi ja tilan parantamiseksi. Strategian ja toimintaohjelman valmistelussa tulee ottaa huomioon vaikutukset lasten ja nuorten terveelliseen, luonnonmonimuotoiseen elinympäristöön ja tulevien sukupolvien elinmahdollisuuksiin.

Lisäys 2. kappaleeseen:

Luonnon monimuotoisuuden toimintaohjelmassa yksilöidään biodiversiteettistrategian toteuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet ja nimetään vastuutahot niiden toteuttamiselle sekä toimenpiteiden vaikuttavuuden seurannalle. Ympäristöministeriö vastaa biodiversiteettistrategian ja toimintaohjelman seurannasta ja raportoi strategian toteutumisesta valtioneuvostolle. Seurannan tuloksista on tiedotettava kaikille väestöryhmille, myös lapsille ja nuorille riittävästi. Tiedotuksessa on oltava myös tiedot lasten ja nuorten luonnonmonimuotoisen, terveellisen elinympäristön tilasta.

18 § Osallistuminen ja vuorovaikutus

Lisäys 1. kappaleeseen:

Luonnonsuojelusuunnittelussa on otettava huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset näkökohdat sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet. Suunnitelmia ja ohjelmia valmisteltaessa on varmistettava riittävä julkinen viestintä sekä yhteistyö ja vuorovaikutus eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Valmistelussa tulee ottaa huomioon vaikutukset lasten ja nuorten terveelliseen, luonnoltaan monimuotoiseen elinympäristöön ja tulevien sukupolvien elinmahdollisuuksiin.

Lisäys 2. kappaleeseen:

Luonnonsuojeluohjelman laatimisen käynnistyessä ympäristöministeriön on tiedotettava asiasta sillä tavoin, että luodaan edellytykset asiasta käytävälle julkiselle keskustelulle myös lasten ja nuorten kanssa.

4 luku Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen

-

5 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto

-

6 luku Luonnonsuojelualueet

-

7 luku Luontotyyppien suojelu

-

8 luku Eliöläjien suojelu

-

9 luku Vaihdanta, maahantuonti ja maastavienti

-

10 luku Maiseman suojelu ja hoito sekä luonnonmuistomerkit

-

11 luku Ekologisen kompensaation toteuttaminen

-

12 luku Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoitukseen ja korvaukset

-

13 luku Luonnonsuojelun tiedonhallinta ja päätöksistä tiedottaminen

-

14 luku Luonnonsuojelun valvonta, hallintopakko ja rangaistukset

-

15 luku Muutoksenhaku

-

16 luku Voimaantulosäännökset

-

Huomiot muihin lakeihin ehdotettuihin muutoksiin

Huomiot muutoksista, joita on ehdotettu muihin lakeihin

-

Luonnonsuojelulain uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen

Miten lakiehdotus kokonaisuutena vastaa sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen?

Uuden luonnonsuojelulain säätäminen on tarpeen, koska Suomen perustuslain 20 §:n säätämänä vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille; ja julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Perustuslain veloitteesta huolimatta luonnon monimuotoisuuden heikkenevää kehityssuuntaa ei tähänastisilla toimilla ole saatu käännettyä, ja ilmastonmuutos nopeuttaa ja voimistaa entisestään monia luonnossa tapahtuvia muutoksia.

Luonnonsuojelulakiluonnoksessa esitetään, että kestäväällä käytöllä tarkoitetaan biologisen monimuotoisuuden osien käyttöä siten, että käytön laatu tai määrä ei pitkällä aikavälillä johda biologisen monimuotoisuuden vähenemiseen, ja joka siten tukee mahdollisuuksia tyydyttää nykyisten ja tulevien sukupolvien tarpeet ja toiveet. Perusteluissa todetaan, että kuntien osalta tämä voisi tulla kyseeseen erimerkiksi erilaisten ulkoilua ja virkistystä tai muuta alueiden tai luonnonvarojen käyttöä koskevien suunnitelmien ja strategioiden valmistelussa.

Se kuinka biodiversiteettisopimuksen mukainen sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden periaate toteutuu käytännössä jää lakiesityksessä epäselväksi. Lasten ja nuorten käytännön

vaikutusmahdollisuuksia heidän omaan tulevaisuuteensa tulee uudessa luonnonsuojelulaissa vahvistaa.

Tarvitaan myös uusi ilmastolaki ja kaivoslainsäädäntö, jotka tukevat luonnonsuojelulakia.

Ilmastonmuutoksen hillintä

Miten näette ilmastonmuutoksen hillinnän luonnonsuojelulain ehdotettuna tavoitteena?

-

Ekologisen kompensaation eli luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten hyvittäminen

1) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat luonnonsuojelulain tavoitteiden saavuttamiseen?

-

2) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat toimialojen suunnittelemiin hankkeisiin?

-

Malminetsintä luonnonsuojelualueilla

Pidättekö tarkoituksenmukaisena rajoittaa malminetsintää luonnonsuojelualueilla

1) ehdotetulla tavalla poistamalla viranomaisen mahdollisuus myöntää lupa malminetsintään valtion luonnonsuojelualueilla?

-

2) muulla tavalla (miten)?

-

Muut huomiot

Muita huomioita esityksestä

Lasten ja nuorten tulevaisuuden kannalta tärkeä pykälä, jonka sisältämää periaatetta ei lopullisessa laissa tule muuttaa on:

8 § Selvilläolo

Jokaisen on riittävällä tavalla oltava selvillä toimintansa vaikutuksista luonnon monimuotoisuudelle ja maisemalle sekä toimintatavoista, joilla haitallisia vaikutuksia voidaan välttää ja vähentää, siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

Nummelin Matti
Ilmastoisovanhemmat ry. - Klimatmor- och farföräldrar rf.